

نورلۇق يۈزدى

نۇركا دىيارىنىڭ ئاشراقلىرىنىڭ يىغىنى

جلد : 2 — 22

آغستوس 1928
اۋنىدىنچى سەنە

صاى : 8 — 202

استانبول قونسرواتوارینک تدقیق سیاحتاری مناسبتله

استانبول قونسرواتوارینک اوچ سنه دنبری تدقیق ایله مشغول بولوندی «تورك موسیقی خلقیاتی» موضوعی، همان همان بوتون علم شعبه لرینی علاقه دار ایده جک بر اهمیت قازانغه باشلادی. اوچ مختلف تدقیق سیاحتنده اله یکن توركولرک مجموعی 600 بولدی. بونلر، تصنیف، تدقیق و مقایسه دن یکدیجه واریلان نتیجه لرك، علی العموم تورك حرثی ومدنیتی تدقیقچیلرینه مهم بولر کوستره جکی آکلاشیلیور. ادبیاتچیلر، اجتماعیاتچیلر، تاریخچیلر یب یکی افقلرله قارشیلانده جقلردر. اله یکن مالزومه اوزرنده چالیشانلردن بری ده بن اولدیم ایچون، یب یکی فکرلرله ایلك دفعه قارشیلانده نك ذوقنی چوقدن طاتدم.

تورك مدنیتنك تاریخ ومنشألری نامنه واردیم نتیجه لردن بری، آنادولو موسیقی فولکلورینک اورتا آسیا تورکلری فولکلوری ایله رابطه لری درجه سنی آرامقدن چیقیدی.

روسیه تورکلری موسیقی خلقیاتی حقنده روس عالم لریك بر عصره یاقین بر زماندنبری یاپدقلری تدقیقلرک واله یکیردکلری مالزومه نك بر قسمنی تدقیق نتیجه سنده، اورا تورکولرینک ایکی قسمه آیریله. بیله جکنی کوردم:

1 — اک اسکی تورك موسیقی عنعنه لری، که موغولستان و سیریا تورکلری ایله تاتارلر نزدنده راست کلینن خلقیات در.

2 — تورکستان، قیرغیز، قازاق موسیقی خلقیاتی، که آنادولو خلقیاتک عینی کبی برشیدر. نسبتاً یکی درلر.

برنجی نوع تورکولرده، چین (ویا آقصاب شرق) موسیقی ذوقی وپه نتاوتونیک qentatonique دینلن «اکسبیک سسلی» غاملر غالبدر. ایکنجی نوع تورکولر ایسه، دها سربستدرلر: لحنی بنیه لریك دها کامل بر منظره سی واردر؛ تام تشکیلاتی غاملره مستنددرلر [فقط، بو غاملر، مجبوری مقام تحدیدلری و چه بره ک سسلرکی اعتباری

نظریه لردن متولد خصوصیتلرله دولو دکلددرلر. [آسیا تورکلری موسیقی خلقیاتی اوزرنده کی تدقیقلری ایله معروف روس عالم وموسیقیشناسی (ریباقوف) ک ده دیدیکی کی، «تاتارلرک شاعرانه ابداع قونی، کوروندیکنه کوره، باشقیر وقیرغیز لرده کی قادار یوکسک دکیلدر. بونکله برابر، تورکو ولتمه تاتارلرده دها اوزون زمانلردنبری نسلدن نسله یکمشددر. تاتار تورکولرنده، خارجی مه لودی، باشقیر وقیرغیزلرک تورکولرنده کی قادار بارزدکله ده؛ بوکا مقابل، اولرده، معین بر اغوذج، افاده قونی و حس درینلکی واردر. »

عالم لرك تورك نامی آلتنده طویلادقلری بوتون قوملره راجع موسیقی ذوق، بوسورتله ایکی بویوک زمره یه آیریلانسه رغماً، شکلیت اعتباریله، اک اوزاق تورك قوملرینک موسیقیلری آراسنده بیله بوکونه قادار قطعی بکزه یشلر محفوظ قالمشدر. [بوراده بالطبع خالص خلقیاتدن باشقا بر موسیقی موضوع بحث دکلددر]. مجری سکز بوز سنه لری تورك موسیقیشناسلردن خوجا عبدالقادر مراغی، اورتا آسیا تورکلری ایله موغوللرینک عینی موسیقی قولااندقلرینی سویله بهرک، مشترک «کوک» (یعنی لحن) لری حقنده ایضاحات ویرر. ایشه بوکولرک بقیه لری الیوم هم اورتا آسیاده همده آنادولوده یاشامقده در. ته کیم، ینه (ریباقوف)، اورتا آسیا تورکلرینک ایکی تورلو صوتی موسیقیلری بولوندیغنه دقتی جلب ایدیور: بری، اوزون «کوی» - که خوجا عبدالقادرک (کوک) دیدیکی در -؛ دیگرکی ایسه، قیصا «تاقاق»، (رقص هوا-ی) ..

ایشته، آنادولو تورکولرینی ده عینی وجهله ایکی اساس زمره یه آیرایلیورز:

1 — اوزون هوالر (اصولسزلر).

2 — اوپون هوالری (اصولیلر).

برنجیلره اک مکمل مثال «بیک تورکوسی» در - که، بو تورکو، یاووز سلطان سلیم زماننده

تأثيرلرندن ايلرى كله درلر : شدتلى فورطنه لره ، داغ و دكزجىلك حياتلرينه تابع قارادكز توركو - لرندكى چوبك و تيز قاراقتهرى ، اورتا آنادولو توركولرندى آرامه مى يز ، كذا ، شرق و غربى آنادولو موسيقيلىرى آراسينده ده طور فرقلىرى

سوريه عربلىرىك تجاوزلرينه قارشى سد وظيفه سى كورمك اوزره آنقره جوارندن قالدريلوب عيتاب - اورفه خطنه يرلشديرلين خالص توركن عشرينلرينك اثرى در - . بونلر ، ديكهينلر اوزرندى سما ، افق ، انكىلك حسلرى براقيرلر ؛ (كوك) تعبيرى ده ،

استانبول قونسرواتوار هيئتى چان قيريدى خلق شريقلىرىنى طوپلاركن

1 - قونسرواتوار مديرى ضيا بك ، 2 - چان قيرى تورك اوجاغى رئيسى كمال جناب بك ، 3 - چان قيرى تورك اوجاغى اداره هيئتى اعضاسندن حاجى شيخ اوغلى حسن بك ، 4 - چان قيرى تورك اوجاغى اداره هيئتى اعضاسندن حاجى دهده اوغلى عربك ، 5 - خلق توركولرى سويله ييجيسى رضا اوسته ، 6 - خلق توركولرى سويله ييجيسى ماهر اوسته ، 7 - خلق توركولرى سويله ييجيسى بربر اسماعيل اوسته ، 8 - اوجاق اداره هيئتندن كاتيب بيطار صالح بك ، 9 - خلق توركولرى سويله ييجيسى حمدى چاويش ، 10 - قونسروا - توار طلبه لرندن فرح بك ، 11 - قونسرواتوار مملرلرندن اكرم بك ، 12 - خلق توركولرى سويله ييجيسى كريم افندى ، 13 - خلق توركولرى سويله ييجيسى احمد چاويش ، 14 - خلق توركولرى سويله ييجيسى محمد اوسته

واردر . الخ . . . بونكلر برابر ، آنادولوددهده اساس وحدت محفوظدر . مثلاً ، ازميز حواليسى هنوز عثمانلى توركلرينك الله كچمزدن اول احواليدى طائنان - سلجوق توركلرينك (زيبك) آدىل محافظ عسكرينه مخصوص « زيبك رقص و موسيقيلىرى » . اورتا و شرقى آنادولوددهده ، باشقا باشقا اسملرله ، فقط عيسى ريتلر و خصوصيتلرله الآن ياشار . آسيانك سارت توركلرينك توركلرى ايچيندهده بىكزر هوالر بولدى كه سوزلىرى قهرماناغه متعلقدر ! آنادولو توركولرى ايله قازاق توركولرى آرا - سندهكى درين رابطهنى كوسته ريمك مقصديله قازاق

هم (لحن) همده (سما) معناسنه كلزى ؟ بالخاصه ، آنادولو توركللىرى ايله روسيه توركللىرىك نغمه لرى آراسينده اعظمى مطابقت ياشايدىغى حس ايتمكه باشلاق . قونوشمه لهجه لرندى عيسى حال كورولمى يورى ؟ دوكتور فرايلىچ ، « آنادولو توركللىرى » نه عائد نفيس اثرندى ، توركن توركجه سنك عربى و فارسى دن همان مان هيچ برشى آلمادىغى آكلاقمورى ؟ . . . آنادولو توركولرى ايله اورتا آسيا توركولرى آراسيندهكى بعضى فرقلى ايسه هر شيدن اول اقليملرك موسيقى خلقياى اوزرندىكى - غرب عالملىرجه آرانان -

فرق تورکوی محتوی آلتی جزئی جیمش اولوب ،
قونسروانوار معلم لرندن رؤف یکتا و جمال رشید
بکارت مقدمه لرینی ده محتویدرلر . بوله بر کلیات
باشلی باشنه بر تدقیقه محتاجدر : فولکلور وثیقہ سی
اولق صفتیلہ فایده سی ایسه آریجه مہمدر . موسیقی
جہہ سندن باقیلنجه ، ایچارنده ہر نوع لحنلر بولوندی
کورولور . بعضلرینک آوروپا ہوالرینہ وحتی غرہ غوار
قانتیلہ نلرینہ یاقلاشدقلری بیلہ فرق ایدیلر . بو ،

تورکولرندن بر نمونہ تقدیم ایدیورز :
بو مثالہ کوز کزدیرن ہر تورک موسیقی
آماتور ، ایچندہ کی مطلق وقاہر تورک معنویاتی
سزہ جکدر : بالخاصہ ، « مینور » بانیق [1] قاراقترہری
(حسینی) مقامنہ جالان سیری ، و صوک قرار
نغمہ لری دقتہ شایاندلر .
مقالہ مرک بورایہ قادارکی افادہ لری ایلہ : خلق
تورکولرینزی تدقیقندن چیقاجق علمی فائدہ لرہ دائر

[فیرغیز تورکوسی]

ایلم ، ہی ! .

یا تصادفی بر بکڑہیش ، ویا آوروپانک غیر شعوری
تقلیدی در ، وحتی یک عمتلدرکہ تا اہل صلیلردن
قالہ تما اوسونلر . [نہ کیم ، موسیونعمودراغب ،
استانبول قارپوزجیلرینک شارقیسی ہر کسجہ معلوم
(والہ نسیا) دن باشقارشی اولمادیقنی بکا بیلدیریوردی] ؛
ایشتہ بر صیرا فکر زمینلری کہ ، تدقیقلری ، یک
دقتہ شایان واوذاق نتیجہ لرہ قادار وارہ بیلر .

[30 حیزران 1928]

قیمتلی ہستہ کار وپانیستمن جمال رشید یک ،
بعضی تورکولری غرب فنی ایلہ ایشلہ ہرک بارسدہ
چالیدردی ، بووسیلہ ایلہ آنادولونک یوکسک
صنعت ذوقنی آتقیشلامق فرصتی دیکر قرانسن
موسیقی شناسلرہ دہ وبردی : معروف ہستہ کار ، واسپانیا
موسیقی خلقیاتنک مدققی ، (رااول لاپار) ، شو
سطرلری ، یازدی : « بو آناتولی تورکولری ایلہ فلامہ نقو
آراسندہ ، درام وچوق حرکتلی حزن معناسی اعتباریلہ
یوپوک بر شرقیلیق قرانی وار . اسپانیادہ کوز
یاشلرینک آقاسنہ مانع اولونمق ایچون شارقی
سویلہ نیر ؛ کوچک آسیانک یوکسک یایلاقلرندہ ایسہ ،
آجی ، رقص ایلہ افادہ ایدیلیور ، رقص ایلہ اولوم
یالوازیلیور ، وزنک بوتون جانلیلی اورتاسندہ عشق

بر قاچ مثال کوسترمش اولدیغیزی ؛ وخالص واوز
تورک موسیقی عنعنہ لری ایلہ ذوقلرینک ، - شہرلرک
عالمانہ و فلاسیق آلاتورقاسندہ دکل - او آنادولو
ازکیلرندہ یاشادیقنی اثبات ایتدیگیزی صانیورز . .
برازدہ ، عینی تورکولرک موسیقی استقبالمزلہ علاقہ دار
قیمتلینی تثبیتہ چالیشلم .

غریک بوتون موسیقی مرکز لری ، استانبول
قونسروانوارینک خلقیات نشریاتی آلتقیشلادیلر ؛ برر
قولکسیون کتیرتوب تدقیق ، و تحلیللرینی غزتہ
وجموعہ لرہ نشرہ باشلادیلر . بو تحلیللر آراسندہ ،
بدیی و تاریخی یوکسک کوروشلرک محصلولرینی
اوقودق .

ازجلہ ، یارسک اسقولا قاشوروم قونسروانوازی
معلم لرندن پروفیسور ٹوزن بورہل ، اخیراً « موند
موزیقال » مجموعہ سندنہ کی بر مقالہ سندنہ شونلری
یازدی : « مختلف آنادولو ولایتلرندہ طوبلانوب
استانبول قونسروانوارینجہ باصدیریلان (تورک
خلق شارقیلری) ، اک باشدہ کلیر . ہربری وسطی

[1] آنادولو موسیقی شناسلرینک « ہستہ لہ مک » مقالہ
(یالق) تمبیرینخ قوللانمہ لری ، تورک موسیقی ذوقنہ ہرشدن
اول و ہریردہ بانیق و عاشقانہ ابداعلرہ فہلہ تمناکنددر ؛
پسیقولوژیک سببلرینی آرامق لازم کلیر .

